

hydrologische quickscan natte natuurplek. Venen bij Budel. Bureau Waardenburg, Culemborg.

- HUSTINGS, F., J. VAN DER COELEN, B. VAN NOORDEN, R. SCHOLS & P. VOSKAMP, 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.
- MERTENS, A. & L. SIMONS, 1982. De Vloeiweiden te Lommel-Kolonie. Vzw. Stichting Limburgs Landschap, Hoeselt.
- RUTING, J. 1958. Welke vis is dat? Zoetwatervis- sen van Nederland, Centraal- en West Europa. Uit-

geverij Thieme & cie. Zutphen.

- SLUIJTER, R. (red.), 2011. Bosatlas van het Klimaat. KNMI/ Noordhoff Atlasproducties, De Bilt/Groningen.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse vogels 1978-1982. SOVON, Arnhem.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna deel 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey

– Nederland, Leiden.

- TEIXEIRA, R.M., 1979. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON, Nijmegen.
- VOS, P.C., J. BAZELMANS, H.J.T. WEERTS & M.J. VAN DER MEULEN (red.), 2011. Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste IJstijd tot nu. Bert Bakker, Amsterdam.
- WOLTERS NOORDHOFF ATLASPRODUKTIES, 1992. Grote Historische Provincie Atlas 1:25.000, Limburg 1837-1844. Wolters-Noordhoff Groningen.

BOEKBESPREKING

HET OERRUND, EEN LEVENDE LEGENDE

GODERIE, R., W. HELMER, H. KERKDIJK-OTTEN & S. WIDSTRAND, 2014. Roodbont Publishers, Zutphen. Formaat: 24x30 cm, genaaid, gebonden, full-colour, 160 pagina's. ISBN 978-90-8740-160-3. Prijs € 29,95, verkrijgbaar in de boekhandel.

In 1627 stierf in Oost-Polen het laatste Oerrund, een imposant dier van 2,50 m hoog, 1000 kg zwaar en in het bezit van enorme hoorns. Dit boek gaat in zeven hoofdstukken in op dit indrukwekkende dier. Het eerste hoofdstuk bespreekt de

sleutelrol die het Oerrund, en later andere wilde runderen en tenslotte ons huisvee via hun graasgedrag, voor andere organismen vervulde. Met de huidige leegloop van het platteland inclusief het grazende vee, en het vervolgens dichtgroeien met bos verdwijnen veel karakteristieke organismen van (half-) open landschappen. Dit pleit voor herintroductie van wilde runderen in natuurgebieden. In hoofdstuk 2 wordt de wereld voor, tijdens en na de IJstijden beschreven, toen grote graslanden begraaasd werden door kuddes Oerrunderen, wilde paarden, herten en Wisenten. De jagende en veehoudende mens drong de wilde grazers steeds meer terug of roeide ze uit. Zo trokken de Oerrunderen zich terug in de dichte bossen in het huidige Polen. Hoofdstuk 3 gaat over het domesticatie proces. Het Oerrund kwam oorspronkelijk in drie ondersoorten voor, het Indiase, het Euraziatische en het Noord-Afrikaanse. Uit DNA-analyse komt naar voren dat de domesticatie op twee onafhankelijke momenten startte. Rond 7.000 jaar geleden kwamen de eerste tamme runderen naar Europa. Door gebrekkige hekwerken vond zo nu

en dan toch nog bevruchting van tamme koeien door Oerrundstieren plaats en bleef een deel van het Oerrund-DNA behouden. Hoofdstuk 4 beschrijft hoe het Oerrund door de betere onderzoekstechnieken in de 20^e eeuw van een mythisch dier langzaam een realistisch wild dier wordt. Opgravingen, grottekeningen en DNA-onderzoek geven een idee over het uiterlijk van het dier. Er is zelfs een poging gedaan om het gedrag te beschrijven aan de hand van geschreven historische bronnen en kuddes hedendaagse wilde runderen. Isotopenonderzoek in kiezen van Oerrunderen laat zien dat de dieren tot de komst van gedomesticeerd vee vooral leefden van grassen en zich later terugtrokken in bossen, waar ze ook boombast en bladeren aten. Het hoofdstuk "Het verhaal van de stier" is er naar mijn mening een beetje bijgesleept. Het gaat over het belang van de stier in de loop van de geschiedenis, voor de Egyptenaren, de oude Grieken, maar ook voor de stierenvechters in de landen rondom de Middellandse Zee. Het verhaal van het Oerrund is hierin vergezocht. Spannend daarentegen is het hoofdstuk over het Oerrund 2.0, waarin de

mogelijke terugkeer van het Oerrund door het ontrafelen van diens DNA aan bod komt. Dit dier, nu Taurus genoemd, moet zoveel mogelijk kenmerken van het Oerrund in zich dragen. Doel hiervan is vrij levende populaties van een wilde runder-soort te ontwikkelen die grote overeenkomst heeft met het Oerrund en dezelfde niche in de Europese natuur gaat vervullen. Informatie over twee Nederlandse proefgebieden, Keent tussen Ravenstein en Grave, en het Kempen-Broek, ontbreekt niet. Het boek sluit af met een hoofdstuk over meer wilde natuur in Europa. Aan de vormgeving van het boek is niets te wensen over gelaten. Naast een interessant leesboek is het ook een prachtig kijkboek met veel hoogwaardige kleurenfoto's, die vaak een dubbele pagina innemen en daardoor extra blikvangers zijn. Ook vele prachtige illustraties van Jeroen Helmer illustreren het boek; dit zijn vaak biotoopschetsen waarin de vele relaties worden weergegeven. Kortom, een prachtig boek voor iedereen met historische interesse in het Oerrund of nieuwsgierigheid naar het Oerrund 2.0.

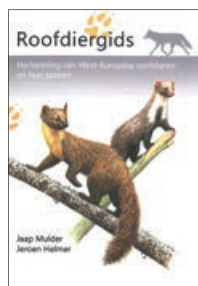
OLAF OP DEN KAMP

RECENT VERSCHENEN

Mulder, J. & J. Helmer, 2013. Roofdiergids. Herkenning van West-Europese roofdieren en hun sporen

Ark Natuurontwikkeling, Hoog Koppel (25 pp). Prijs € 7,50, exclusief verzendkosten, te bestellen via info@ark.eu

Klein pocketformaat waterbestendig handboekje om de roofdieren van Noordwest-Europa te herkennen, waarbij de nadruk ligt op de kenmerken die hen onderscheiden van soorten waarmee ze gemak-

kelijk verward kunnen worden. Van acht soorten (Lynx, Wilde kat, Wolf, Wasbeer, Wasbeerhond, Otter,

Boom- en Steenmarter) worden middels tekeningen van de winter- vacht de verschillen tussen de soorten aangegeven. Verder summier informatie over de herkenning, aangevuld met pootafdrukken en uitwerpselen van deze en een aantal andere zoogdieren. Het boekje wordt afgesloten met twee pagina's over het gebruik van cameravallen.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte

inhoudsbeschrijving en bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. 'recent verschenen'. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen.

De meeste in deze rubriek besproken rapporten kunnen worden ingezien bij het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Graag even van te voren bellen of iemand aanwezig is (tel. 0475-386470).

GUIDO VERSCHOOR